

Borgen

Het moment dat deze Visionair bij u door de brievenbus wordt geschoven valt samen met de waterschapsverkiezingen. Aangezien de exacte verschijningsdatum nog niet vast staat kan ik helaas geen stemadvies geven noch reflecteren op de verkiezingsuitkomst. Wat ik wel kan doen is terugblikken op zes jaar mede-besturen van een waterschap én vooruitblikken op de toekomst van het oudste bestuursorgaan van Nederland. Een bestuursorgaan dat niet alleen zorg draagt voor droge voeten en schoon water, maar ook in belangrijke mate het wel en wee van de visstand en daarmee de mogelijkheden voor de Nederlandse sportvisser bepaalt.

Dat laatste was overigens de reden dat ik mij zes jaar geleden namens Water Natuurlijk met succes kandideerde voor een zetel in het bestuur van waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Vanwege een te drukke agenda heb ik me niet herkiesbaar gesteld, maar ik kijk met plezier terug op een boeiende periode in mijn carrière. Zonder meer veel geleerd. Bijvoorbeeld dat onze waterbeheerders hun werk goed doen, maar opvallend slecht verkopen. Hoewel het waterschap naast haar kerntaken ook voorwaardenscheppend is voor de kwaliteit van de leefomgeving naast de deur, werd én wordt dat laatste nog steeds niet of nauwelijks gecommuniceerd. 'Droge voeten', 'Veiligheid' en 'Gezuiverd rioolafvalwater' worden naar buiten toe verkocht. Belangrijke neventaken voor de samenleving als het werken aan een gezonde visstand en het mogelijk maken van recreatief medegebruik zoals zwemmen, varen en sportvissen worden –voor mij tot op heden- op onverklaarbare wijze doodgezwegen. Die starre focus op kerntaken is naar mijn stellige overtuiging de reden dat de legitimiteit van het waterschap als democratisch gekozen zelfstandig bestuursorgaan ter discussie is komen te staan en dat nog steeds staat. Wie gaat er immers naar de stembus voor droge voeten of goed gezuiverd afvalwater?

Overigens valt er op het democratisch gehalte van een waterschap best wel wat af te dingen: het gehalte aan krasse knarren in het bestuur is onevenredig hoog, er zijn nogal wat ondoorzichtige procedures en het systeem van geborgde zetels verdient ook geen schoonheidsprijs. De toetreding van politieke partijen in 2008 heeft weliswaar in naam geleid tot een verdere democratisering, in de praktijk blijkt dat echter ook voor een hoop ruis te zorgen. Het is daarom wel te begrijpen dat diverse Haagse politici het waterschap de rug toekeren en het liefst zien dat de regionale waterbeheerders een uitvoeringsdienst worden van de provincie.

Ondanks bovengenoemde tekortkomingen ben ik er na mijn bestuurstermijn echter nog steeds van overtuigd dat de huidige constellatie het fundament vormt van een zeer efficiënt werkende organisatie met kundige ambtenaren die waar voor hun geld leveren. De democratische legitimiteit heeft daarbij een relatie met de directe betrokkenheid van burgers bij het werk van het waterschap, de sportvissers voorop. Natuurlijk wordt dat wat minder door het toetreden van politieke partijen, maar de praktijk laat nog steeds een bestuursorgaan zien dat direct werkt voor het belang van de burgers in het beheergebied.

Sterk punt van de huidige structuur van het waterschap is ook dat burgers belasting betalen voor producten en diensten waar ze direct van profiteren. Daarbij gaan waterschappen zeer kosteneffectief om met de middelen en leveren gewoon goede producten.

Een eigen bestuur, bestuurlijke verantwoordelijkheid van direct(er) betrokken burgers en belangengroepen borgt –ondanks de tekortkomingen- de belangrijke hoofdtaken van het waterschap. Wanneer het waterschap haar bestuurlijke verantwoordelijkheid kwijtraakt en een uitvoerende dienst wordt van de provincie, worden haar taken snel ondergeschikt aan de politieke waan van de dag ('liever een fraaie weg dan een dijkversteving'). Waar dit toe kan leiden laten de extreme overstromingen in Groot Brittannië vorig jaar goed zien.

Marco Kraal, Hoofdredacteur